

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 3.10.2008
KOM(2008) 635 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN
TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN
OCH REGIONKOMMITTÉN**

Bättre balans i livet: ökat stöd för att göra det lättare att kombinera arbete och familj

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN
TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN
OCH REGIONKOMMITTÉN**

Bättre balans i livet: ökat stöd för att göra det lättare att kombinera arbete och familj

1. INLEDNING

När kvinnor och män väljer hur de ska kombinera arbete och familj är det i första hand fråga om ett personligt beslut. Men de avvägningar som individen gör mellan dessa konkurrerande krav får även konsekvenser för politiken, t.ex. genom att de påverkar arbetskraftsdeltagandet och födelsetalen. Samtidigt påverkas individens beslut av den förda politiken, t.ex. genom införandet av en lagstadgad rätt till ledighet av familjeskäl och offentlig barn- och anhörigomsorg eller genom andra faktorer som butikernas öppettider eller skoldagens längd. Fokus har ofta legat på att stödja de val som görs av personer som är – eller skulle vilja vara – anställda, men dessa frågor är lika relevanta för egenföretagare.

Strategierna för att underlätta dessa val består av en rad olika byggstenar och kräver ett engagemang från olika aktörer. Barnomsorg, rätt till ledighet och flexibel arbetstid är viktiga inslag, och befogenheterna är delade mellan gemenskapen och medlemsstaternas regeringar och lokala myndigheter samt mellan arbetsmarknadens parter på europeisk, nationell och sektoriell nivå.

Europeiska unionen har en ganska begränsad roll på detta område, samtidigt som de åtgärder som vidtas för att göra det lättare att kombinera arbete och familj påverkar möjligheterna att uppnå centrala mål för unionen, särskilt fler och bättre jobb. I detta meddelande ges därför en lägesbeskrivning och en redogörelse för de åtgärder som vidtas för att utveckla lagstiftningen, inbegripet de förslag som åtföljer meddelandet.

2. POLITISKA ÅTGÄRDER FÖR ATT KOMBINERA ARBETE OCH FAMILJ SOM STÖDER CENTRALA POLITISKA MÅL

På EU-nivå är verkningsfulla åtgärder för att skapa bättre möjligheter att kombinera arbete och familj särskilt viktiga för ett antal centrala politiska mål.

Inom **Lissabonstrategin** från 2000 behandlades frågor som rör möjligheterna att kombinera arbete och familj. I samband med nystarten 2005¹ har större vikt lagts vid tillväxt och sysselsättning och ett erkännande av att kvinnors enorma potential på arbetsmarknaden måste tas tillvara för att strategin ska lyckas. Vid Europeiska rådets möte i mars 2005 betonades att åtgärder som gör det lättare att kombinera arbete och familj kan bidra till ett ökat arbetskraftsdeltagande. Det faktum att rådet har fastställt ett lägre sysselsättningsmål för kvinnor (60 %) än för befolkningen som helhet (70 %) innebär dock ett implicit erkännande av existerande skillnader i arbetskraftsdeltagande mellan män och kvinnor.

---

¹ KOM(2005) 24.

Denna obalans mellan könen behandlas i de integrerade riktlinjerna till stöd för Lissabonstrategin, även genom åtgärder som gör det lättare att kombinera arbete och familj. I den gemensamma sysselsättningsrapporten 2007–2008² framhålls dock följande: ”När det gäller jämställdhet har resultaten varit blandade” och ”Många medlemsstater befinner sig [...] långt från de uppställda målen för barnomsorgen, som oftast inte ens nämns i de nationella strategierna”. Trots detta har kvinnors sysselsättning varit den främsta drivkraften bakom den stadiga sysselsättningsökningen i EU under de senaste åren. Under perioden 2000–2007 ökade antalet sysselsatta i EU-27 med 14,6 miljoner, varav 9,2 miljoner var kvinnor. Andelen förvärvsarbetande kvinnor (mellan 15 och 64 år) har ökat varje år och var 58,3 % 2007, dvs. 4,6 procentenheter högre än nivån år 2000. Målet på 60 % senast 2010 är således inom räckhåll.

Detta är ett imponerande resultat, men effekterna på **jämställdheten** har inte varit lika tydliga. Enligt fördraget³ ska gemenskapen i all verksamhet syfta till att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män och att främja jämställdhet mellan dem. Indikatorerna för lön, segregering på arbetsmarknaden och antalet kvinnor i beslutsfattande ställning har dock inte förbättrats i nämnvärd utsträckning under de senaste åren. Särskilt värt att notera är att **löneskillnaderna**⁴ har legat oförändrat på 15 % sedan 2003 och att de minskat med bara en procentenhet sedan 2000. Kommissionen konstaterar i sin årliga jämställdhetsrapport⁵ att ”[d]e stora insatser som gjorts inom ramen för den europeiska strategin för tillväxt och sysselsättning för att förbättra kvinnors sysselsättning (”fler och bättre jobb”) tycks alltså ha fått större genomslag i kvantitativt än i kvalitativt hänseende”.

Situationen kommer sannolikt inte att förbättras så länge skillnaderna mellan könen består när det gäller att utnyttja de möjligheter som finns att kombinera arbete och familj (t.ex. deltidsarbete eller ledighet av familjeskäl) och så länge betydande skillnader i sysselsättning mellan kvinnor med respektive utan barn finns kvar. Mellan 2000 och 2007 ökade arbetskraftsdeltagandet i båda grupperna, men skillnaden mellan dem låg kvar på 12 procentenheter.

Att åtgärder som gör det lättare att kombinera arbete och familj är viktiga för att främja **demografisk förnyelse** har nu fått uttryckligt erkännande på EU-nivå⁶. Med en åldrande befolkning och sjunkande födelsetal kan sådana åtgärder stödja kvinnor och män som vårdar äldre anhöriga och göra det lättare att kombinera arbete och föräldraskap. Det finns också tydliga belägg för att de medlemsstater som för en effektiv politik för att göra det lättare för kvinnor och män att kombinera arbete och familj uppvisar högre födelsetal och högre sysselsättningsgrad för kvinnor. Att ha ett arbete av bra kvalitet har också konstaterats vara det bästa skyddet mot social utestängning och fattigdom i allmänhet. Därför betonas vikten av bra barn- och anhörigomsorg till rimlig kostnad när man diskuterar åtgärder för **aktiv inkludering**⁷. Som framhålls i den gemensamma rapporten om socialt skydd och social

---

² Se sidan 9 i den gemensamma rapport om sysselsättning 2007–2008 som antogs av rådet den 29 februari 2008 och publicerades den 3 mars 2008. På sidan 4 i rapporten framförs följande kritik: ”De europeiska arbetsmarknaderna har inte [...] på ett tillräckligt effektivt sätt kunnat hantera de utmaningar som globaliseringen och befolkningens åldrande innebär”.

³ Artiklarna 2 och 3.2.

⁴ Löneskillnaden är skillnaden mellan mäns och kvinnors genomsnittliga bruttotimlön i ekonomin som helhet. Se kommissionens meddelande ”Utjämnade löneskillnaderna mellan kvinnor och män” (KOM(2007) 424).

⁵ KOM(2008) 10.

⁶ Kommissionens meddelande ”Främja solidariteten mellan generationerna” (KOM(2007) 244).

⁷ KOM(2007) 620.

integration⁸ från 2008 är strategier för att förbättra föräldrars tillgång till och anknytning till arbetsmarknaden – bl.a. genom stödtjänster och ett adekvat inkomststöd – ett särskilt viktigt inslag för att bekämpa barnfattigdom.

I rapporten konstateras det att åtgärder som gör det lättare att kombinera arbete och familj (t.ex. utökad och bättre barnomsorg) kan spela en viktig roll, men det påpekas också att man bör behandla åtgärder som rör arbetsintensitet och arbetstillfällenas kvalitet.

Som påpekas ovan deltar en rad olika aktörer, även på europeisk nivå, i arbetet med att utveckla och genomföra politiska åtgärder som gör det lättare att kombinera arbete och familj.

Kommissionen har i sin färdplan för jämställdhet för perioden 2006–2010⁹ slagit fast att åtgärder som gör det lättare att kombinera arbete och familj är ett av sex prioriterade områden. Dessa åtgärder har en nära koppling till ett annat närliggande prioriterat område, dvs. att skapa lika möjligheter till ekonomiskt oberoende för kvinnor och män.

Samma prioritering görs i den europeiska pakten för jämställdhet, som beslutades av **Europeiska rådet** vid dess möte i mars 2006, och återkommer även i det gemensamma programmet och de gemensamma förklaringarna av de tyska, portugisiska och slovenska ordförandeskapen i rådet under perioden 2007–2008¹⁰. I mars 2008 konstaterade Europeiska rådet att tillgången till bra barnomsorg till rimlig kostnad bör öka i linje med de mål som fastställts och att det krävs insatser för att förbättra möjligheterna att kombinera arbete och familj. I det gemensamma programmet¹¹ för de 18 månaderna fram till utgången av 2009 förklarar det franska ordförandeskapet tillsammans med de därpå följande tjeckiska och svenska ordförandeskapen att man kommer att ägna särskild uppmärksamhet åt insatser som syftar till att göra det lättare för både kvinnor och män att kombinera arbete och familj.

Europaparlamentet har konsekvent uppmanat kommissionen att förbättra gemenskapsbestämmelserna om mammaledighet och föräldraledighet¹² och begär i sina förslag från maj 2008 om ändring av de nya sysselsättningsriktlinjerna att föräldraledighet och annan ledighet ska tillhandahållas¹³. Europaparlamentet uppmanar i sin resolution av den 21 februari 2008 om Europas demografiska framtid¹⁴ medlemsstaterna att följa bästa praxis när det gäller mammaledighetens längd och påpekar att det är möjligt att påverka födelsetalen i positiv riktning genom samordnade politiska åtgärder som syftar till att skapa en familje- och barnvänlig fysisk och emotionell miljö. I resolutionen av den 27 september 2007¹⁵ uppmanade

---

⁸ http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/publications_en.htm
Se även den fullständiga rapporten från den arbetsgrupp för barnfattigdom och barns välfärd som inrättats av kommittén för socialt skydd:
http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/docs/social_inclusion/2008/child_poverty_en.pdf

⁹ KOM(2006) 92.

¹⁰ I sin resolution från december 2007 om god balans mellan kvinnors och mäns roller vad avser arbete, tillväxt och social sammanhållning konstaterade rådet att det fortfarande är svårt att kombinera arbete och familj och uppmanade bl.a. kommissionen att granska gemenskapens regelverk med avseende på möjligheterna att kombinera arbete och familj, särskilt konsekvenserna för arbetskraftsdeltagandet. Rådets dokument 11249/08 POLGEN 76, 30.6.2008.

¹¹ T.ex. resolution 2003/2129(INI), P5_TA(2004)0152), punkt 26.

¹² <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0207+0+DOC+XML+V0//SV>

¹³ 2007/2156 (INI), punkterna 14 och 15: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0066+0+DOC+XML+V0//SV>

¹⁴ 2007/2065(INI) som finns på: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2007-0423+0+DOC+XML+V0//SV>, punkterna 13, 28 och 29.

Europaparlamentet medlemsstaterna att göra kostnaderna för mamma- och pappaledigheter likvärdiga för att se till att kvinnor upphör att vara dyrare arbetskraft än män och välkomnade samrådet med arbetsmarknadens parter. Att stödja en bättre livsbalans är ett av fyra prioriterade områden i det ramprogram för jämställdhet som **arbetsmarknadens parter** på EU-nivå kom överens om 2005. Den senaste årliga rapporten¹⁶ på detta tema visar att detta är det område som har genererat det största antalet initiativ bland arbetsmarknadens parter på nationell nivå. Bland de utvecklingstendenser som arbetsmarknadens parter rapporterat kan nämnas införande eller utvidgning av ledighet för anhörigvård, flexibla arbetslösningar och insatser för att få män att utnyttja dessa möjligheter i större utsträckning.

Även om man på EU-nivå idag är fullt medveten om behovet av åtgärder som gör det lättare att kombinera arbete och familj, kan man dra slutsatsen att dagens politik ännu inte kan bidra optimalt till att EU:s centrala politiska mål uppnås. Det beror både på att åtgärderna är otillräckliga och på att kvinnor och män utnyttjar dessa möjligheter i olika utsträckning. Bättre balans mellan arbete och familj innebär också en genuin möjlighet för både arbetstagare och arbetsgivare att förena de båda målen trygghet och flexibilitet¹⁷, även om dessa principer ofta framställs som motstridiga.

3. ÖKAT STÖD FÖR ATT KOMBINERA ARBETE OCH FAMILJ

I den årliga politiska strategin 2008 gör kommissionen ett åtagande om att föreslå nya initiativ för att förbättra möjligheterna att kombinera arbete och familj. De åtgärder som beskrivs i det följande är i linje med de värderingar beträffande möjligheter, tillgång och solidaritet som ligger till grund för den förnyade sociala agendan¹⁸.

Lagförslagen handlar om

- att stärka arbetstagarnas rätt till ledighet av familjeskäl, och
- att garantera likabehandling av egenföretagare och medhjälpande makar.

Tillgången till bra barnomsorg till rimlig kostnad påverkar i betydande utsträckning föräldrarnas val när det gäller att kombinera arbete och familj. Lagförslagen åtföljs därför av en rapport om de framsteg som gjorts i medlemsstaterna för att uppnå de mål för barnomsorgen som beslutades vid Europeiska rådets möte i Barcelona 2002.

3.1. Ledighet av familjeskäl

Kommissionen inledde överläggningarna i denna fråga under 2006 med ett formellt samråd med arbetsmarknadens parter på europeisk nivå inom ramen för den sociala dialogen på EU-nivå. Den sociala dialogen ger arbetsmarknadens parter på europeisk nivå möjlighet att bl.a. förhandla fram avtal som sedan får laga kraft. Det första direktivet som utarbetades enligt detta förfarande grundade sig på ramavtalet om föräldraledighet från 1995¹⁹. I kommissionens samrådsdokument²⁰ behandlas lagstiftning och andra åtgärder som syftar till att göra det

---

¹⁶ http://ec.europa.eu/employment_social/social_dialogue/docs_en.htm

¹⁷ Jfr KOM(2007) 359 slutlig "Gemensamma principer för "flexicurity": Fler och bättre arbetstillfällen med en kombination av flexibilitet och trygghet".

¹⁸ KOM(2008) 412.

¹⁹ Rådets direktiv 96/34/EG av den 3 juni 1996 om ramavtalet om föräldraledighet, undertecknat av UNICE, CEEP och EFS (EGT L 145, 19.6.1996, s. 4).

²⁰ SEK(2006) 1245 och SEK(2008) 571.

lättare att kombinera arbete och familj. Där beskrivs också en rad nya typer av ledighet som innebär att arbetstagarnas behov kan tillgodoses på ett bättre sätt, dvs. pappaledighet (en kort period av ledighet för pappor när ett barn föds eller adopteras), adoptionsledighet (liknande mammaledighet, vid tidpunkten för adoptionen) och ledighet för vård av anhörig (t.ex. för att ta hand om äldre föräldrar).

Kommissionen har också föreslagit olika sätt att förbättra bestämmelserna om skydd vid moderskap (direktiv 92/85/EEG) och ramavtalet om föräldraledighet, som finns som bilaga till direktiv 96/34/EG. I förslagen om föräldraledighet behandlas frågor som incitament för pappor att ta ut föräldraledighet, skydd av anställningsrättigheter och förbud mot diskriminering, ledighetens längd, ersättning, flexibilitet när det gäller att ta ut föräldraledighet samt barnets ålder.

Andra frågor som kommissionen har lyft fram är barn- och anhörigomsorg, nya arbetsformer (bl.a. distansarbete) och åtgärder för att få män att utnyttja möjligheterna att kombinera arbete och familj.

I en rapport till det sociala trepartstoppmötet i mars 2008 anges det att arbetsmarknadens parter hade enats om gemensamma åtgärder för att stödja möjligheterna att kombinera arbete och familj. I juli 2008 bekräftade arbetsmarknadens parter sin avsikt att inleda det förhandlingsförfarande som avses i artikel 138 i EG-fördraget för att bättre uppnå syftena med direktivet om föräldraledighet. Eftersom det inte kan uteslutas att även andra former av ledighet av familjeskäl kommer att tas upp vid förhandlingarna (t.ex. pappaledighet, adoptionsledighet och ledighet för vård av anhörig), avser kommissionen inte att lägga fram några förslag om föräldraledighet eller annan ledighet av familjeskäl i detta skede. Arbetsmarknadens parter har dock bekräftat att de inte kommer att behandla frågor som rör mammaledighet i sina förhandlingar.

3.1.1. Översyn av direktiv 92/85/EEG om skydd vid moderskap

Mammaledighet skiljer sig från andra typer av ledighet av familjeskäl, eftersom den bara kan tas ut av mamman. Kommissionen anser att det är lämpligt att lägga fram ett förslag²¹ vid denna tidpunkt, så att arbetsmarknadens parter inför översynen av bestämmelserna om föräldraledighet har en relativt klar bild av hur lång mammaledighet arbetstagaren minst kan ha rätt till och vilka villkor som ska gälla för sådan ledighet efter översynen av direktivet. Förslagen innebär

- att mammaledigheten ökar från minst 14 till minst 18 veckor (i linje med ILO-rekommendationen),
- att kvinnor får större frihet att själva bestämma när de vill ta ut mammaledigheten, före eller efter barnets födelse, och
- att anställningsskyddet stärks för kvinnor som är mammalediga eller återvänder från mammaledighet.

Dessa åtgärder förväntas göra det lättare för kvinnor att stanna kvar på arbetsmarknaden efter det att de har fått barn, eftersom det kan vara lättare att börja arbeta igen efter en längre mammaledighet istället för att ta ut föräldraledighet för att ta hand om ett alltför litet barn, vilket blir följderna med kortare mammaledighet. Att återgå till arbetet blir också mer attraktivt om arbetstagaren får behålla sina anställningsrättigheter. Bättre villkor och ersättning under

---

²¹ KOM(2008) 600.

mammaledigheten och förstärkta anställningsrättigheter bidrar till att göra det lättare att kombinera arbete och familj och till att öka arbetskraftsdeltagandet bland kvinnor med barn.

3.1.2. Ytterligare förslag om ledighet av familjeskäl

I ett brev av den 10 juli 2008 meddelade arbetsmarknadens parter att de förväntar sig att förhandlingarna inleds i september. I slutet av den period som fastställs i fördraget för sådana förhandlingar (dvs. nio månader med möjlighet till förlängning genom överenskommelse) kommer kommissionen, om arbetsmarknadens parter begär det, att vidta de åtgärder som behövs för att anta det nya avtalet i form av ett direktiv så att det får laga kraft. Om förhandlingarna inte leder fram till ett nytt avtal kommer kommissionen, som framgår av samrådsdokumentet från andra fasen, att överväga att lägga fram förslag för att komplettera gällande lagstiftning när det gäller att kombinera arbete och familj.

Kommissionen har gjort en konsekvensanalys²² av alla lagstiftningsåtgärder som beskrivs i det samrådsdokument från andra fasen av samrådet 2007 som skickats ut till arbetsmarknadens parter. Även om kommissionen nu begränsar omfattningen av sitt förslag till att gälla mammaledighet kan bedömningen av de övriga handlingsalternativen vara till hjälp för arbetsmarknadens parter i förhandlingarna.

3.2. Likabehandling för egenföretagare och medhjälpande makar

Att kombinera arbete och familj är en utmaning inte bara för anställda av båda könen, utan även för egenföretagare och deras makar som hjälper dem i yrket eller i företaget. I direktiv 86/613/EEG fastställs principen att likabehandling inte bara gäller anställda personer. Där erkänns även behovet av åtgärder som gör det lättare att kombinera arbete och familj, särskilt vid moderskap.

Direktivets effekter har varit begränsade och dess vaga formuleringar har försvårat genomförandet. Behovet av åtgärder är dock lika stort som någonsin, särskilt eftersom det framstår allt tydligare att det behövs insatser för att minska skillnaderna mellan könen i fråga om företagande. En orsak till skillnaderna kan vara det bristfälliga – eller obefintliga – sociala skyddet för kvinnliga egenföretagare, särskilt vid moderskap²³. Omkring 11 % av egenföretagarna får hjälp av sin make eller maka att sköta familjeföretaget. En tredjedel av de medhjälpande makarna arbetar mer än 25 timmar per vecka men har inget skydd i händelse av skilsmässa eller den egenföretagande makens död.

Kommissionen har beslutat att upphäva direktiv 86/613/EEG och att lägga fram ett nytt förslag till direktiv för att bättre uppnå de mål som fastställs i det ursprungliga direktivet. De viktigaste förslagen²⁴ är

- att kvinnliga egenföretagare och medhjälpande makar eller sambor på begäran bör ha rätt till samma mammaledighet som anställda har rätt till enligt direktiv 92/85/EEG, och

---

²² SEK(2008) 2526.

²³ Kommissionens arbetsdokument SEK(2008) 2101 – Konsekvensanalys som åtföljer kommissionens meddelande ”Tänk småskaligt först: En ”Small Business Act” för Europa” (KOM(2008) 394).

²⁴ KOM(2008) 601.

- att medhjälpande makar eller sambor som erkänns enligt nationell lagstiftning bör kunna omfattas av samma socialförsäkringssystem som egenföretagare och på samma villkor som dem.

Dessa förändringar förväntas minska de negativa incitamenten för kvinnors företagande och förbättra den utsatta ställning som medhjälpande makar har.

3.3. Rapport om genomförandet av målen för barnomsorgen i medlemsstaterna

Vid sitt möte i Barcelona 2002 uppmanade Europeiska rådet medlemsstaterna att undanröja de negativa incitamenten för kvinnors deltagande på arbetsmarknaden genom att sätta som mål att det senast 2010 ska finnas barnomsorg för minst 90 % av barnen mellan tre år och den obligatoriska skolåldern och för minst 33 % av barnen som är under tre år. Dessa mål ingår nu i den europeiska sysselsättningsstrategin och Lissabonagendan.

I en rapport som åtföljer detta meddelande påpekar kommissionen följande:

- Med nuvarande kurs kommer flertalet medlemsstater inte att uppnå målen, särskilt när det gäller barn under tre år.
- Den barnomsorg som finns är ofta dyr eller har öppettider som inte är förenliga med heltidsarbete eller arbeten med obekväma arbetstider.
- Kvaliteten på barnomsorgen (t.ex. personalens utbildning och personaltäthet) kan göra att föräldrar väljer att inte utnyttja dessa tjänster.

I en skrivelse som nyligen riktats till kommissionen uttrycker arbetsmarknadens parter sin oro över att Barcelona-målen inte kommer att kunna uppnås. Man framhåller att arbetsmarknadens parter skulle kunna ha en stödjande roll, även om huvudansvaret givetvis vilar hos myndigheterna i medlemsstaterna.

Som en reaktion på den ovannämnda rapporten om genomförandet av målen för barnomsorgen kommer kommissionen att

- inom ramen för strategin för tillväxt och sysselsättning övervaka uppföljningen av medlemsstaternas politik på detta område och underbygga den med jämförbar och aktuell statistik samt vid behov lägga fram förslag om rekommendationer till de länder där genomförandet varit bristfälligt,
- analysera utvecklingen av barnomsorgen och hur denna service kan bidra till att skapa ökad jämställdhet, särskilt i samband med den årliga jämställdhetsrapporten som läggs fram vid Europeiska rådets vårmöte,
- främja utbyten av god praxis på detta område och främja forskning om arbetstillfällen inom barnomsorgen, och
- främja utvecklingen av bra barnomsorg till rimlig kostnad, bl.a. genom att man i samarbete med alla berörda parter (medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter) fullt ut utnyttjar de möjligheter som EU:s sammanhållningspolitik ger.

3.4. Övriga insatser

Som anges i avsnitt 2 finns det en rad politiska mål som har direkt anknytning till de åtgärder som vidtas för att göra det lättare att kombinera arbete och familj. När det gäller demografisk förnyelse kommer t.ex. inrättandet av en expertgrupp för befolkningsfrågor och den europeiska alliansen för familjefrågor att stimulera till debatt och utbyten om frågor som rör möjligheterna att kombinera arbete och familj.

Detta arbete kommer dock även i fortsättningen att inriktas främst på jämställdhet, eftersom effektiva åtgärder för att göra det lättare att kombinera arbete och familj är en förutsättning för att skapa lika möjligheter till ekonomiskt oberoende, vilket är det första prioriterade området i färdplanen. Kommissionen utarbetar nu halvtidsrapporten om genomförandet av färdplanen. De två arbetsprogrammen för färdplanen för 2007 och 2008²⁵ visar redan att kommissionen är på god väg att genomföra de åtgärder som anges i denna men också att det krävs ett större engagemang från alla berörda parter för att integrera jämställdhetsperspektivet mer effektivt i socialpolitiken och den ekonomiska politiken.

För att öka kunskapen om de åtgärder som vidtas för att göra det lättare att kombinera arbete och familj och de analysverktyg som används för att utvärdera dem kommer kommissionen att

- främja utbyte och spridning av god praxis mellan medlemsstaterna, under 2008 med inriktning på barnomsorg och åtgärder för att minska skillnaderna mellan könen när det gäller att ta ut ledighet av familjeskäl,
- främja att medlemsstaterna och andra aktörer följer de riktlinjer om integrering av ett jämställdhetsperspektiv inom politikområdena sysselsättning, social integration och socialt skydd²⁶ som kommissionen utarbetat under 2007 och 2008, och
- fortsätta att tillsammans med medlemsstaterna utveckla en gemensam ram för hela EU för att få fram aktuell, jämförbar och relevant statistik om möjligheterna att kombinera arbete och familj, särskilt när det gäller barnomsorg, flexibla arbetslösningar och utnyttjandet av ledighet av familjeskäl.

Genom EU:s sammanhållningspolitik kommer man dessutom även i fortsättningen att samfinansiera initiativ på nationell och lokal nivå (särskilt via Europeiska socialfonden), t.ex. genom stöd till barn- och anhörigomsorg, till personalens utbildning och kvalifikationer samt till arbetsgivare som erbjuder sina anställda möjlighet att göra avbrott i yrkeslivet, barnomsorg och andra stödtjänster för familjen.

4. SLUTSATSER

Kommissionen anser att ett ökat stöd för de åtgärder som vidtas för att skapa bättre möjligheter att kombinera arbete och familj skulle ge kvinnor och män större valfrihet när det gäller att hitta en jämvikt mellan arbete och fritid. Det skulle dessutom bidra till att centrala politiska mål för Europeiska unionen uppnås, särskilt i fråga om tillväxt och sysselsättning, inkludering i samhället av utsatta grupper samt jämställdhet.

---

²⁵ SEK(2007)537 och SEK(2008) 338.

²⁶ http://ec.europa.eu/employment_social/gender_equality/gender_mainstreaming/tools_en.html

De förslag som åtföljer detta meddelande och de förhandlingar som inletts av arbetsmarknadens parter bör leda till ett bättre och modernare regelverk på EU-nivå, vilket i sin tur kommer att möjliggöra ökat ekonomiskt oberoende för kvinnor och uppmuntra män att ta ett större ansvar för hem och barn. Att vidta åtgärder på EU-nivå för att införa minimikrav när det gäller att göra det lättare att kombinera arbete och familj är både lämpligt och nödvändigt för att gemenskapen ska kunna fullgöra sin uppgift på jämställdhetsområdet och för att målen för Lissabon-strategin ska kunna uppnås.

Det är medlemsstaterna som har huvudansvaret för att utarbeta och främja åtgärder som skapar bättre möjligheter att kombinera arbete och familj. Kommissionen uppmanar därför medlemsstaterna att se till att dessa åtgärder genomförs på ett sätt som ger kvinnor och män verklig valfrihet. Kommissionen uppmanar särskilt medlemsstaterna att åtgärda den stora eftersläpningen när det gäller att uppnå de mål som de själva fastställt för barnomsorgen.